

VORES JUL

KIRKERNE I ISHØJ

DECEMBER 2023

*I begyndelsen var Ordet,
og Ordet var hos Gud,
og Ordet var Gud.
Han var i begyndelsen hos Gud.
Alt blev til ved ham,
og uden ham blev intet til af det, som er.
I ham var liv, og livet var menneskenes lys.
Og lyset skinner i mørket,
og mørket greb det ikke.*

INDHOLD

- 5 | Det kimer nu til julefest eller...
- 8 | Den farlige fødsel
- 10 | Tre bønner til juletiden
- 12 | Lav din egen julekrybbe
- 16 | Vores jul...
- 26 | Vores glæde
- 27 | Julefred
- 30 | Julemad fra hele verden
- 32 | Julequiz for børn og barnlige sjæle

Vores jul

Julen er fællesskabet fest. Ganske vist har vi mange forskellige måder, hvorpå vi fejrer jul. Nogle traditioner er præget af vores kulturelle og personlige baggrund, andre hører til kernen i det hele: At Jesus blev født på et bestemt tidspunkt i en ganske bestemt by, at Gud gik ind i verden så hård og grum, som den er – og at dette siden er blevet erfaret og oplevet som en glæde, der skal deles med andre.

I dette magasin prøver vi at give både det forskellige og det fælles udtryk. Vi håber at I, som læser med, vil gøre det med et åbent sind, så I både kan glæde jer over den måde, som I kender julen på, men også at julen kan have mange andre udtryk.

Det kimer nu til julefest eller hvorfor julen varer så længe...

Som alle gode historier har julen en begyndelse, en midte og en afslutning. Optakten til julen er i *adventstiden*, som strækker sig over 4 uger eller op til en måned. Længden af adventstiden afhænger af, hvilken ugedag juleaften ligger på i det pågældende år. Der er meget, der skal forberedes i tiden op til jul. Der er også travlhed i kirkerne, men i adventstiden skal der også være tid til ro og eftertanke, mens vi venter på, at Jesus, Guds søn bliver født. Adventstiden er fra gammel tid en bodstid ligesom fastetiden op til påske, den deler den liturgiske farve violet med. Bibelteksten fra Matthæusevangeliet, hvor Jesus rider ind i Jerusalem på et æsel, hører man som prædiketekst både 1. søndag i advent og palmesøndag. Det er den samme begivenhed, der bliver fortalt om, men sammenhængen, den bliver fortalt ind i, er forskellig. I adventstiden er den forbundet med forløsning og et væld af forventninger, som handler om, hvordan Jesus kommer til os som opfyldelsen af gammeltestamentlige

profetier. Vi synger derfor salmen "Blomstre som en rosegård", som lægger sig op ad profeten Esajas' profetier og hører om Johannes Døber, der går forud og baner vejen for Messias, der skal komme. I salmebogen hedder afsnittet med adventssalmerne *Tidens fylde*. Det beskriver, hvordan det guddommelige barn Jesus som ethvert andet barn bliver født, når tiden er inde. Så tiden op til jul er svanger og fyldt med forventning. Det er en tid, hvor man glæder sig, og hvor glæden dag for dag lige så stille vokser.

Så bliver det *juleaften*, hvor vi synger om, at julenat bliver et barn født i Betlehem. Vi er der, hvor himlen er kommet til jord. Hvor englene fylder himlen med sang om, at i dag er der født en frelser i Davids by. Hyrderne ude på marken hører englens budskab, og de får et tegn. De skal finde et barn, der er svøbt og ligger i en krybbe. Hyrderne begiver sig afsted, og snart finder de barnet og dets forældre Maria og Josef. Glæden er stor, og det lys, der kommer fra barnet, lyser alt og alle op.

Juledag er det som om, at verden er ny, fordi Jesus nu er født. Der er kommet en ny begyndelse for menneskene. Der er kommet et håb ind i verden, for lyset skinner nu i mørket. Så juledag er en festdag, og festen varer i 12 dage frem til Hellig Tre Konger.

Julens glæde er stor og overvældende, men den kommer ikke til at være uimodsagt, for allerede *2. juledag* trækker det op til konflikter og modsætninger. I kirken bevæger man sig frem til ca. år 45 efter Kristi fødsel og hører om Stefanus, som ifølge traditionen var den første, der blev slået ihjel på grund af sin kristne tro. Der er også knyttet en voldsom begivenhed til *julesøndag*, søndagen mellem jul og nytår, hvor vi igen er tilbage tæt på begivenhederne kort tid efter Jesu fødsel. Denne gang er det historien om, hvordan kong Herodes føler sin magt truet og derfor vil slå alle drengebørn i Betlehem ihjel for at få ram på Jesus, den himmelske kongesøn. Men da Josef i en drøm har fået at vide, at han skal tage barnet og dets mor Maria og flygte til Ægypten, lykkes kong Herodes ikke med sin onde plan. Den anden historie, der hører til på julesøndag, er om to gamle mennesker; Simeon og Anna. De to har i mange år tålmodigt ventet på, at det guddommelige barn skulle blive født. De har taget ophold i templet i Jerusalem, så den dag, hvor Ma-

ria og Josef kommer til templet med deres spæde barn for at få det velsignet, bliver de modtaget af de to gamle, som derved får set opfyldelsen af det, de har længtes efter.

Nytårsdag hører vi om, at Jesus på ottendedagen bliver omskåret og får navnet Jesus. Nytårsdag er begyndelsen på et nyt kalenderår, så derfor har man også valgt, at Fadervor, den bøn som Jesus som voksen lærer sine disciple, skal have en særlig plads på denne dag.

Julen er endnu ikke forbi, for de vise mænd fra Østerland, der har set stjernen på nattehimmelen ude mod vest, er ikke nået frem til Betlehem. Ting tager tid, og det gør deres rejse også. De skal også nå at pakke, for de vil tage guld, røgelse og myrra med til barnet. Men omsider når de frem, og dermed slutter julen med *Hellig Tre Kongers dag*. Julen slutter, som den begyndte – i lys og glæde.

Det er ikke jul hele året. Det bliver også påske, pinse og trinitatistid. Der er mange flere historier, der kan fortælles. For historien om den første jul sætter mange flere historier i gang om, hvad der videre skete, da Jesus blev voksen, blev døbt og trådte frem, samlede sine disciple og begyndte at vandre rundt, helbrede de syge og forkynde om Guds rige. Men gode begyndelser er altid vigtige, for der ligger hele den historie, vi senere skal høre mere om allerede i svøb.

MIN YNDLINGSJULESALME

Belinda, mor til Alvin fra Babysalmesang

Min ynglingsjulesang er "Højt fra træets grønne top".

Det er den julesang vi altid indleder dansen om juletræet med!

Læs mere om sangen og dens baggrund og hør den sunget af Poul Bundgaard.

Julie, mor til Fenja fra Baysalmesang

Min ynglingsalme for tiden op til jul er "Skyerne gråner og løvet falder".

Den sang jeg til Luciaoptog som barn og mindet om det stråler stadig!

Læs mere om salmen og dens baggrund og hør den sunget af Akademisk Kor Århus under ledelse af dirigent Ole Faurschou.

Mia, mor til Storm fra Babysalmesang

Min ynglingsjulesang er "Vel mødt i julens stue". Det er en gammel julesang, som ikke er særligt kendt, men som betyder noget helt særligt i min familie. Her er det en fast tradition, at vi synger netop den, når vi er sammen i julen.

Sangen er skrevet af Leopold Budde og melodien er komponeret af J.P. E. Hartmann i 1890. Det er ikke lykkedes os hverken at finde tekst eller indspilning på nettet.

Den farlige fødsel

Vi holder jul, fordi Jesus blev født. Det ved de fleste godt, og vi kender også de fine billeder af Maria og Josef og lille søde baby-Jesus i en pæn stald. Men de billeder viser jo kun, hvordan det (måske) så ud, efter Jesus var blevet født. De viser ikke selve øjeblikket, hvor Jesus blev født. Det er også en del sværere at lave et fint billede af dét øjeblik.

I Vejleå Kirke har vi et billede af en fødsel. Det er en mindre detalje i det gule vindue i kirken: Et lille gråt ansigt – der skriger – og det kommer til syne

i mellemrummet mellem to røde former. Det er halv-abstrakt kunst, men det er billedet af en fødsel.

Det er ikke et særligt hyggeligt fødsels-billede. Men det er vist heller ikke en særlig rar oplevelse at blive født. Det er en farlig og risikofyldt rejse, barnet skal på, for at komme ud i verden. Meget kan gå galt.

Derfor er det underligt, at Gud alligevel valgte at komme til verden på dén måde. Når nu Gud selv kunne bestemme, så kunne Guds Søn jo også være kommet dalende ned fra himlen

i en lyskegle og med englesang – eller Gud kunne finde på noget andet flot – og mindre farligt.

Men Gud valgte altså den samme vej som alle andre mennesker: At vokse i en kvindes mave og den svære vej ud i livet.

Det var temmelig farligt at være baby på Jesu tid, men også i vores moderne tider er et nyfødt menneskebarn både sårbart og skrøbeligt. Det kan ikke klare sig selv, og nogen skal passe på det og sørge for, at det ikke dør.

Jesus kom til verden lige så hjælpeløs som enhver anden baby. Man kan ikke sige, at Gud valgte den lette løsning!

De fine billeder af Jesus i stalden med Josef og Maria er en slags glansbilleder. Men det virkelige liv er ikke altid så smukt som et glansbillede. Det mærker alle vist, når de bliver forældre. Når man får et lille barn at passe på, begynder man at tænke på verden på en ny måde. Ting, der måske ikke bekymrede én før, dukker op i ens tanker. Når man tænker over en verden med krig og klimaforandringer og alle mulige problemer, så kan man godt blive i tvivl om det overhovedet var en god ide at bringe et barn til verden.

Nogle er så bekymrede for verdens tilstand, at de slet ikke tør få børn.

På Jesu tid var verden heller ikke særlig glansbilledagtig. Så det var godt at Gud turde!

En babys krop er skrøbelig, men den er også skabt til at klare den farlige vej ud i livet. På jordemodersprog er der et udtryk, der hedder: "Når hovedet kroner". Det er, når barnet er ved at komme til verden, og man kan se hovedet, og fødslen er kommet så vidt, at hovedet ikke glider tilbage igen. Der er altså ingen vej tilbage – og det er der jo aldrig under en fødsel, men alligevel.

Måske er det dét øjeblik, der vises på glasmosaikken i Vejleå Kirke.

På engelsk hedder dette udtryk "The crowning", og hvis man søger på "the crowning" på Internettet, så dukker der faktisk billeder op af Jesus. Ikke fra da han blev født, men billeder

af Jesus med tornekrone på, da han blev korsfæstet. For sådan endte det jo for Guds Søn.

Jesus blev altså kronet både som spæd og som voksen. Men ikke på hellige eller storslåede måder – tværtimod.

Det Gud gør i julen, er forunderligt. For Gud, som kunne forblive i hellig ophøjethed, valgte at gøre gå helhjertet og solidarisk ind i livet som menneske med alt, hvad det indeholder. Også de hårde og svære ting.

En fødsel er farlig og smertefuld. Men samtidig er der ikke noget, der tænder håbet og glæden i os, som et barns fødsel. For ethvert barn, der kommer til verden, er en ny begyndelse. Et lille totalt afhængigt menneske vækker ikke kun vores beskyttertrang, men også vores glæde ved livet og vores lyst til, at verden skal være et godt sted at vokse op.

Måske er det alligevel derfor de allerfleste illustrationer af Jesu fødsel er så kønne og smukke. For hans fødsel var jo netop også dét: En stor glæde, der skulle være for hele folket. Jesu fødsel har givet mennesker håb og glæde lige siden.

Tre bønner til juletiden

Gud

Tak for at jeg har nogen som jeg kan være sammen med
og som gerne vil være sammen med mig.

Med dem får jeg den dybeste fornemmelse af
at høre til et sted.

i et kærligt fællesskab.

Gud

Jeg ber dig være med mig,
jeg føler mig så frygtelig alene.

Alle mødes til julearrangementer og julehygge

Jeg er ikke inviteret.

Kan du få nogen til at besøge mig?

Eller bare ringe og sige hej?

Jeg vil gerne opleve noget af den glæde
du bebuder julen er.

Lige nu er der meget langt til juleglæde hos mig.

Kan du ikke bare lade et lille lys tænde for mig
i decembers mørke?

Gud

Hvorfor skal det være så frygtelig svært
at få familieenderne til at gå op?

Hvorfor kan vi ikke bare være glade
og glæde os over, at vi skal være sammen?

Hvorfor skal det være så pokkers besværligt
at skulle mødes med dem man elsker allermost,

og som også er dem det er allermost kompliceret med?

Måske har vi sat vores forventninger for højt?

Måske tror vi, at det hele kan blive smukt og harmonisk?

Men sådan var det jo heller ikke i stalden med Jesus barnet.

Det var jo også uro og rod.

Vil du ikke hjælpe vores familie

til at lade ønsket om samhørighed gå i opfyldelse.

Og hjælpe os med at sluge en ekstra kamel eller to.

Så vi, måske blot i glimt,

kan mødes om julehygge og juleglæde.

Som egentlig er det, vi ønsker os aller mest til jul.

MIN YNDLINGSJULESALME

Anne Meldgaard Ryhl,
forkvinde for Ice Glory Gospelkor

Min ynglingsjulesang er den norske "En stjerne skinner i nat", som vi synger til Ice Glorys julekoncert i Vejleå Kirke. Sangen rummer de smukkeste harmonier og den mest fantastiske tekst. Vi bliver alle helt høje, når vi synger den sammen.

Læs om sangens spændende baggrund og hør den.

Anne-Marie Lering,
medlem af Ice Glory Gospelkor

Min ynglingsjulesang er "Når du ser et stjernesku" fra Disneyfilmen om Pinocchio fra 1940. Engang var jeg med et andet kor med til at synge den i Tivoli. Det var en frostdklar aften i december, hvor sangen bragte den helt rigtige julestemning frem. Det var næsten som at stå og synge den sammen med Jesper Fårekyling. Hør sangen sunget af Gustav Winkler.

Lav din egen julekrybbe

En julekrybbe er enten pynt eller legetøj, som viser Jesu fødsel.

En lille "scene" i stalden med Josef, Maria, Jesusbarnet i krybben, kongerne, hyrderne, engle og måske også dyr. Julekrybber findes i mange udgaver og mange størrelser.

Her får du vejledningen til at lave en selv af hobby-materialer.

Alle materialer kan købes i Ishøjcenteret.

Du skal bruge:

- "Spidserne" fra 2 æggebakker til kroppe.
- Selvhærdende ler til hoveder. Her kan også bruges trækugler eller flamingokugler.
- Piberensere til arme på figurerne og glorie til englen.
- Stofrester til Jesusbarnets svøb og Marias tørklæde.
- Karton til kroner og vinger – f.eks. hvid og gul/guld.
- Maling eller tuscher til at farvelægge figurerne.
- En skotøjsæske til stalden. I den kan du også opbevare krybben fra år til år.
- Blyant, saks, pensel og limpistol.

Det kan være du finder på andre materialer, når du ser billedet her.

Nogle af punkterne i det følgende har en længere tørretid. Hvis du hellere vil lave tingene i en anden rækkefølge, så gør endelig det.

Rigtig god fornøjelse!

Sådan gør du:

1. Rul hovedet af selvhærdende ler. De skal tørre ca. 24 timer.

Du bestemmer størrelsen på hovederne. Jeg har lavet mine lidt store.

2. Klip spidserne fri i æggebakkerne. Ret bunden til så de kan stå uden at vælte.

Klip to buer fri til krybben. Når hovederne er tørre limes de fast på hver figur.

3. Mal figurene i de farver du har lyst til.

Jomfru Marie har ofte rødt og blå tøj, som et symbol på at menneskelighed og guddommelighed blev forenet i hende.

4. Når malingen er tør, stikker du hul til armene.

Halver piberenserne.

5. Stik den halve piberenser gennem hullerne og buk dem sammen til arme.

Form en glorie af en halv (eller 1/3) piberenser. Limes fast på bagsiden af hovedet/ryggen på englen.

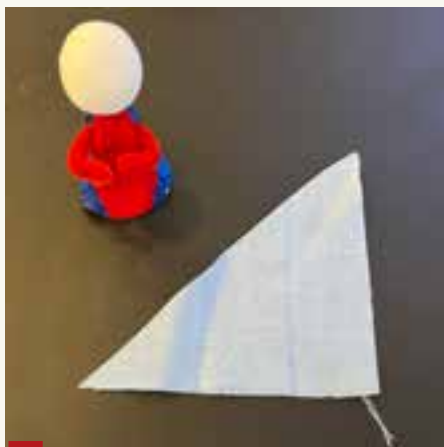

6. Klip vinger til englen. Du kan tegne dine egen eller bruge den skabelon der er på side 15.

Lim vingerne på englen.

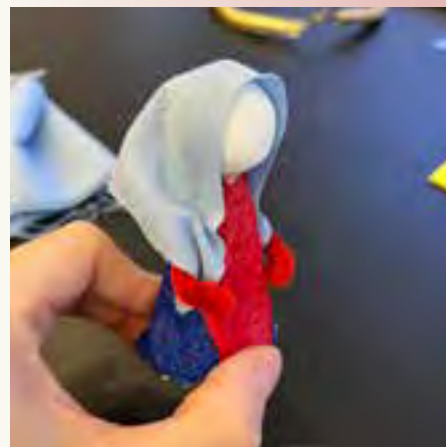

6. Klip kroner til kongerne. Jeg havde en rest stjernestrimmel i guld, men du kan også bruge karton. De limes på kongernes hoveder.

7. Klip et trekantet stykke stof på ca. 12x12x17 cm til Marias tørklæde.

Stoffet limes fast med et punkt på hovedet, lige over hver arm, og på ryggen.

8. Klip et stykke lyst stof ca. 15x3 cm til svøb til Jesus-barnet. Sæt det fast med en klat lim ved start og ved afslutning.

9. Mal en blå firkant i bunden af sko-æsken (det bliver et vindue ud til nattehimmelen)
Når den blå maling er tør, kan du male små prikker og stjernestråler med gul, hvid eller sølv maling, så der bliver en stjernehimmel.
I midten af vinduet skal der være en stor stjerne.

10. Saml alle dele til en færdig scene.

Er der mere kreativ lyst kan der tilføjes gaver i hænderne på kongerne, hyrdestav til hyrderne, æsel, ko, kamel, får, træer, buske.

Send et billede af din julekrybbe – en hjemmelavet eller en anden du har fremme til jul – til kk@ishoejkirker.dk

Vi laver en billedserie med Julekrybbens mange udtryk på vores hjemmeside og facebook.

I vores kirker kommer der mennesker med baggrund i mange forskellige lande. Vi har spurgt nogle af dem, om de juletraditioner de kender til. Kom med til Jul i Iran, Ukraine, Cameroun, Sydafrika og på Færøerne!

VORES JUL

... i Iran

Der er som sådan ikke et ord på persisk, der hedder jul, da kristendommen historisk set ikke har sat noget præg på landet. Den oprindelige religion i Iran hedder Zarathrustianismen og senere kom Islam til. Det tætteste, man kan komme på jul i Iran, er en højtid, der kaldes *Nooroz*, som betyder "ny dag". *Nooroz* menes at være en mindst 3000 år gammel tradition og fejres hvert år ved forårsjævndøgn den 20. marts. Fejringen strækker sig over flere uger. Det begynder med en grundig forårsrengøring i ugerne op til højtiden – for at fjerne al negativ energi.

Nogle dage inden *Nooroz* fejrer man ildfestivalen *Charshanbe Suri*, hvor man jager onde kræfter væk ved at tænde bål og springe hen over flammerne, mens man siger "zardi-ye man az toh, sorkhi-ye toh az man!". Det kan oversættes til "giv mig din smukke røde kulør

og tag min syge bleghed". Det er en bøn for godt helbred. Der er også tradition for, at især børn til Charshanbe Suri ifører sig et klæde, der dækker ansigtet, så man ikke kan genkende dem. Derefter går børnene fra dør til dør i nabolaget, og slår på potter. Så er det meningen, at folk skal fylde søde sager i potterne.

Til Nooroz hører også *Haft Sin*. Det er et nytårsbord, hvor man stiller 7 genstande, hvis navn alle begynder med S. Oprindeligt hed det *Haft Shin*, og de 7 genstande startede med *Sh*, et bogstav som ikke eksisterer i det danske alfabet. Det var blandt andet *shara*, som betyder vin. Men med arabernes erobring af

landet, blev *sharab* fjernet fra nytårsbordet, og alt skulle i stedet starte med S.

Øjeblikket, hvor det nye år begynder, kaldes for *tahvil*. I minutterne op til tahvil samles familien og tæller sekunderne ned. Lige efter tahvil uddeles kys og kram, søde sager, gaver og der er tradition for at spise *sabzi-polo ba mahi*, som er grøntsagsris med fisk. I Nooroz besøger man venner og særligt ældre familie-medlemmer.

Amoo Nooroz og *Hajji Firuz* er ligesom julemanden begge højtidskikkelser for Nooroz. *Amoo Nooroz* har hvidt skæg og deler gaver ud. *Hajji Firuz* er klædt i en rød dragt og

er malet sort i ansigtet. Han danser rundt i gaderne, synger og slår på tamburin, når det er *Nooroz*.

Den sidste og 13. dag dag af Nooroz-fejringen, kaldes for *Sizdah bedar*. Her er der tradition for, at man tilbringer dagen udendørs med familien, hvor man spiser og danser. 13 regnes for at bringe ulykke, og man skal derfor ud.

Begge mine forældre er fra Iran, men de har aldrig været praktiserende muslimer. Siden de kom til Danmark, har de fejret jul hvert år. De har altid betragtet julen som en glædelig højtid, hvor de har inviteret iranske venner på besøg juleaften. De har også fortalt de øvrige familiemedlemmer i Iran, at vi holder jul, og de er altid nysgerrige for at vide, hvordan vi holder jul. Min mormor fra Iran har flere gange besøgt os i Danmark, og her har hun også oplevet julen.

Efter min far konverterede til kristendommen, ringede hans iranske venner ofte til ham den 24. december og ønskede ham en glæ-

delig jul. Mine forældre fejrer jul på samme måde som så mange andre her i landet med god mad og gaver, og min far taler om, at det er Jesus fødselsdag. Der kan være andre ting i forbindelse med jul, som mine forældre ikke har været bevidste om f.eks. nisser, der driller, men sådan vil det jo nok altid være, når de er vokset op i et andet land.

Efter jeg flyttede hjemmefra, har jeg også selv fejret jul. Omkring 1. december sørger jeg for at der er julepynt i hjemmet og køber et juletræ. I takt med at børnene bliver ældre og forstår mere, vil jeg gerne have, at vi tager i skoven sammen og fælder et juletræ, samt at de får gaver til advent, læser bibelske fortællinger for dem om julen og oplever børnegudstjenesten juleaften. Den 24. december sørger jeg altid for andesteg, og det er et must, at risalamanden er hjemmelavet, men den laver min mand.

Anonym kvinde med iranske rødder bosat i Ishøj.

... i Sydafrika

I Sydafrika fejrer vi først jul fra den 25. december. Vi begynder med at gå i kirke og modtage den kristne velsignelse. Langt de fleste familier i Sydafrika er kristne og glæder sig over at deltage i gudstjenesten. De, som ikke er kristne, fejrer julen sammen med deres familie på samme måde som kristne.

Efter julegudstjenesten samles vi alle hos en familie, hvor der er forberedt en masse forskellige retter. I Sydafrika er de mest udbredte retter med kalkun eller gris. Har man ikke så mange penge, kan man servere kylling eller bøf. Dertil kommer stegte kartofler, græskar, søde kartofler eller stegt ris med rosiner og ærter. Som tilbehør serveres forskellige grønsager som gulerødder, blomkål og svampe.

På et typisk frokostbord vil der ofte være mange fisk. Da Sydafrika er omkranset af det Indiske Ocean og Atlanterhavet er fisk en lettilgængelig spise – og vi elsker fisk. Gerne med masser af karry og andre krydderier!

Til dessert spiser vi en triflirret med kage, creme, gelé og masser af frugt. En særlig jule-spise er Julekagen, som det tager næsten en måned at lave. Den består af masse af frugt og er gennemvædet af cognac, så den kan holde sig. Kagen serveres med vaniljecreme samt kaffe og the.

For børnene er dagens højdepunkter at spise, snakke og synge julesange sammen. Mange af dem har også fået nyt tøj til jul, som de gerne vil vise frem.

I langt de fleste familier åbner børnene deres gaver om morgenen inden de går i kirke, men i vores familie venter vi med at åbne gaver til efter julemiddagen. Det er mest børnene, der får gaver, men afhængigt af familiens indtægter kan andre også få gaver. Når gaverne er pakket ud, vil mange gerne have en kold likør med smag af Amarula. Det er et træ, der kun vokser i Sydafrika, og som smager lidt som Baileys.

En gang imellem kommer Julemanden forbi for at ønske børnene glædelig jul. Han har en sæk med slik, chokolade og andre godter – og det elsker børnene.

Sådan fejrer vi jul i Sydafrika!

Joy Larsen Okoye, Arise & Shine

... på Færøerne

Emely er fra øen Vestmanna og husker helt tilbage til tiden under besættelsen, hvor et af hendes tidligste minder er, hvordan de engelske soldater delte karameller og slik ud til børnene.

Elisabeth fra Mykines fortæller, hvordan de i hendes familie bestilte julegaver fra Dahls Varehus. Så gik børnene længe og ventede på at pakkerne kom med noget legetøj, som hurtigt gik i stykker. Nogle år kunne der imidlertid være så hårdt vejr, at posten slet ikke nåede ud – og julegaverne derfor først nåede frem efter jul. De år blev der læst ekstra meget i magasinet "I Julelampens Skær".

Julen indledtes med juleaftensgudstjeneste i kirkerne, der var oplyst af levende lys. Også vejen til kirken var oplyst af fakler, der strålede i mørket. Julemiddagen bestod af stegt lammeside og risengrød med smør og kanel. Juledag var reserveret samvær med den nærmeste familie, mens man 2. juledag skulle rundt og besøge alle i bygden. Man gik fra hus til hus og fik lidt at spise og masse af snaps at drikke. Aftenen endte et eller andet sted, hvor der var plads til at danse kædedans.

Jacob, Elisabeth og Emmely kommer fra Færøerne, men har alle boet i Danmark gennem mange år.

Jacob fra Thorshavn, der er Færøernes største by, fortæller om en lidt anden jul. I familien var de tre drenge, der fik én pakkekalender til deling, så han altså fik en kalendergave hver 3. dag. I løbet af december samledes alle fætre og kusiner og lavede julepynt. I hans familie gik man aldrig i kirke, men det kunne ske, at man lyttede til Radiotransmission af julegudstjenesten i stedet. Jacob husker

juleaftensdag som en almindelig arbejdsdag, hvor man dog lukkede butikkerne kl. 14. Så skulle man lige rydde op og gøre rent derhjemme inden julemaden blev serveret. Fordi man alle andre dage og næsten hele året rundt spiste fisk og fårekød, kunne julemaden være and, gås eller mere sjældent flæskesteg. Efter julemiddagen blev gaverne

pakket ud – som oftest nyt tøj og sko, men også legetøj fra Dahls Varehus' postordre-katalog. For Jacob og hans familie var 2. juledag en særlig dag, fordi bedstemoderen havde fødselsdag. Så samledes familien til kaffe, kage og den særlige færøske ret, som hedder Ræsti dvs. fermenteret kød eller fisk. Det var bare lækkert!

... i Ukraine

I Ukraine plejer vi at fejre jul den 6. januar, men efter russernes aggression har man nu flyttet julen til den 24. og 25. december.

I Ukraine har vi ikke nogen traditionel julemad, men mange dækker et bord med tolv forskellige retter; En for hver måned i det kommende år. Det betyder lykke i det kommende år – og det gjorde vi også i min familie. Traditionen med de tolv retter mad udvikler sig stadigt. I Ukraine er man nu blevet inspireret af de kinesiske år. Hvis det næste år er kaninens år, skal der f.eks. være kål og gulerødder på bordet. Er det tigerens år, skal det være kød. Det synes folk er sjovt.

Juleaften spiser man de tolv retter sammen, og så venter man på at få besøg af børn, der kommer og synger julesange. Det er en gammel tradition.

I gamle dage havde børnene kostume på og et af dem lignede et dyr f.eks. en ged. Børnene gik derefter fra hus til hus og kastede med korn eller ris og ønskede folk alt godt i det kommende år. Kornet skulle derefter blive liggende på gulvet nogle dage.

Så fik børnene gaver. I dag vil børnene gerne have penge – eller måske slik. I gamle dage fik de lidt tørret frugt eller noget, man havde bagt. Eller et æg. Børnene samlede alle godterne i en sæk. Man havde ikke så meget mad dengang, så det var godt at kunne samle mad sammen. I gamle dage var det især drengene, der gik rundt, men i dag er det både drenge og piger.

De sange, man synger, er gamle, og de har et meget flot sprog, men indholdet er ganske festligt og uhøjtideligt. Det er noget i retning af: "Hej, vi er kommet til dig, fordi Jesus er født, og vi ønsker dig gode ting i det nye år – så nu må du åbne din pung!"

I dag er børnene ikke så udklædt og nogle voksne har overtaget det med udklædningen. De klæder sig ud og besøger naboerne, og de hælder ris ud over hinanden – det sker i en god stemning. Juleaften sidder man og spiser, så ringer det på døren, hvorefter der hele tiden kommer nogen ind og hilser med en sang. Næste dag er hele gulvet dækket af korn og ris!

Der findes er en ukrainsk dessert, der ligesom risalamande er lavet af ris, men den smager nu slet ikke som risalamande. Den laver man også rigeligt af, sådan at man kan give den til andre. F.eks. sender man børnene hen til deres gudforældre med noget, og så får de en gave. Det er også en gammel tradition. I gamle dage var det nemlig ikke sikkert, at forældrene overlevede vinteren. Livet var mere hårdt. Derfor var gudforældrene vigtige, så de kunne tage sig

af børnene, hvis det blev nødvendigt. Så det var vigtigt for børnene at holde en kontakt til deres gudforældre.

I dag er det stadig en tradition, man viser sine gudforældre taknemlighed og gudforældrene har en gave eller penge klar, til når børnene kommer på besøg. Det er ikke en tradition at give gaver juleaften, men man giver noget til sine gudbørn.

Inna er vokset op i Ukraine og bor nu i Ishøj.

... i Cameroun

Julen i Cameroun er en meget stor begivenhed, måske den største vi har i vores land. Her er der lige mange kristne og muslimer, men alle kristne tager del i fejringen af Jesu fødsel. Langt de fleste går i kirke i løbet af julen. Om aftenen den 24. samles vi i kirken for at synge julesalmer, og hvis vi bliver til over midnat, er der også en tidlig julegudstjeneste den 25. december – og igen en senere på formiddagen. Nogen vælger kun at gå i kirke den 24., for så har de hele formiddagen til at forberede middagen juledag. Og det kan godt være nødvendigt, for vi spiser rigtigt meget. Den traditionelle julemiddag består af ris og kylling i tomatsovs eller stegt fisk og bagte kartofler samt en masse lækkerier, som vi kun spiser til jul. Det kan være popcorn, kinesisk slik og en særlig lækker ting, der hedder Chin Chin – hvis jeg laver det til dig, vil du aldrig glemme det!

Op til juledagene har vi købt nyt tøj, både til børnene og til os selv – og naturligvis gaver til børnene i form af legetøj. Også det er overvældende, fordi det ikke er en hverdagsting. Selve julefejringen sker helst i storfamilien med mange tanter, onkler, fætre og kusiner. I min familie har mine forældre et stort hus og en stor gård, hvor vi kan samles alle sammen. I stuen står juletræet med lys og gaver, og hele huset er pyntet med balloner. Hvis familien er meget spredt, vil man i stedet holde jul sammen med naboer og venner – vi fejrer aldrig jul alene. Det er ikke fordi vi laver så mange aktiviteter – vi er bare glade sammen. Måske ser vi lidt fjernsyn, mens børnene løber rundt og leger med deres gaver i gården. Men en ting mangler der aldrig: Mad! Der er meget mad og en masse at drikke til – altid alt for meget til et enkelt måltid. Ikke blot for

Opskrift på Chin Chin

Yvonne Fomukong har boet i Danmark de sidste 15 år

at det skal være overflod, men også fordi at så behøver vi ikke bruge tid på at lave mad de følgende dage, hvor vi nøjes med at spise rester.

En særlig ting, som kendetegner julen hos os, og som jeg ikke har set i Danmark, er at naboer og venner sender hinanden julegaver i form af et levende får, en gris eller en håndfuld kyllinger. På den måde bekræfter man sine gode relationer, og har alle noget kød at servere i julen.

At fejre jul i Danmark er ikke så sjovt som i Cameroun, netop fordi vi ikke har hele den store familie omkring os. Nogle gange er vi kun vores egen familie i en lille lejlighed og det kan godt være kedeligt. Så er det bedre at invitere andre afrikanske familier til at holde jul sammen. Så medbringer vi alle sammen noget mad og deler det med hinanden.

Juleevangeliet efter Bibelen 2020

Vores glæde

På den tid gav kejser Augustus ordre til, at der skulle holdes en folketælling i hele Romerriget. Det var den første folketælling, der blev holdt, mens Kvirinius var guvernør i Syrien. Alle skulle rejse hjem for at blive registreret i den by, deres familie kom fra. Det gjaldt også Josef, der rejste fra byen Nazaret i Galilæa til Betlehem i Judæa. Det var Davids by, og Josefs familie nedstammede direkte fra kong David. Josef blev skrevet på folketællingslisten sammen med sin forlovede Maria. Hun var højgradvid med sit første barn, og mens de var i Betlehem fødte hun sin søn. Hun lagde et tæppe om ham og lagde ham til at sove i en foderkrybbe i en stald, for der havde ikke været plads til dem andre steder.

I nærheden var der nogle hyrder, der overnattede ude på marken, mens de vogtede deres får. Pludseligt blev de badet i et guddommeligt lyskær, og en af Guds engle stod foran dem på marken. De var lammet af frygt, men engle sagde til dem: "I skal ikke være bange, for jeg kommer med en god nyhed. Den vil blive til stor glæde for folk. I dag har I fået en frelser. Det er Messias, jeres herre, og han er blevet født i Betlehem, Davids by. I kan kende ham på, at han ligger i en foderkrybbe med et tæppe om sig". I det samme var der en hel hær af himmelske væsener sammen med englen, og de sang: "Vi hylder Gud i den højeste himmel: Han kommer med fred til mennesker på jorden, til dem, han har udvalgt".

Lukasevangeliet kapitel 2 vers 1 – 14 med tilladelse fra Det Danske Bibelselskab©

Hvert eneste år til jul hører vi i juleevangeliet englene, der synger om fred på jorden. Og ikke et eneste af de år har der været fred på jorden. Heller ikke i år!

Alligevel er juleevangeliet en af de fortællinger, der tænder håbet om fred i mange mennesker. Og det håb skal bæres ud i verden!

I år deler kirkerne i Ishøj en gave ud i december, til alle, der kommer i kirken: En mulepose med ét enkelt ord på: Julefred.

Et enkelt ord, der både er en opfordring til fred og en bøn om fred.

I posen vil vi pakke en julekrybbe, du selv kan lave. Så kan fortællingen om Jesu fødsel også få plads hjemme hos dig. Og et lys, du kan tænde og bede en bøn om fred i verden.

Julefred

Gud, jeg beder om fred
Jeg beder for alle de steder i verden,
hvor der er krig og konflikter,
og hvor mennesker bliver udsat for voldelige overgreb.
Jeg beder for alle, der rammes af krig og som lever på flugt.
Gud, giv dem fred.

Du, som ser ind i menneskers hjerter og kan vise os vej i mørket
giv visdom til alle, der har ansvar for freden i verden
må de få mod til at træffe de rigtige beslutninger
for freden i verden.

Hjælp mig til selv at vælge fredens vej i alt,
hvad jeg tænker og gør.

Amen

MIN YNDLINGSJULESALME

Jan og Bente Madsen, Gildbrovej

Den julesalme, som vi holder allermost af, er Brorsons "Den yndigste rose er funden". Vi synes, at Brorson på en og samme tid er både sød og skarp – ligesom en rose, der lugter sødt og har skarpe torne, man stikker sig på. Der er mange skarpe formaninger i salmen, men også en tydelig understregning af, at Jesus er Guds gave til os. Vi har ofte brugt en linje eller et vers fra salmen til at runde årets julehilsen til familie og venner af. F. eks. det sidste vers, der siger:

Lad verden mig alting betage,
lad tornen rive og nage,
lad hjertet kun dåne og briste.
min rose jeg aldrig vil miste.

Læse mere om og hør salmen sunget af akademisk kor i Århus.

Lis Egebro Daugaard, Bjerggården

Min ynglingsjulesalme er "Glade jul, dejlige jul", men allerhelst på tysk: "Stille Nacht, Heilige Nacht". Den oprindelige tekst er på tysk, for salmen stammer oprindeligt fra Østrig, nærmere betegnet byen Salzburg. Jeg har gennem mange arbejdet i byen Leipzig i Tyskland. Når den blev sunget, havde alle i koncertsalen tændt lyset i mobilen og sang med, så man fik gåsehud. Det var en stemningsfuld oplevelse, som jeg ikke har mødt hverken før eller efter.

Hør salmen i en udgave fra Østrig sunget på Rådhuspladsen i byen Steyr af det største amatørkor i Østrig.

Julemad fra hele verden

Kirkerne i Ishøj er medlem af Tværkulturelt Center, som hjælper udenlandske kristne og kirker med at finde sig til rette i Danmark. Nogle kristne kommer, fordi de har fået et job i Danmark og mangler en menighed. Andre er kommet som flygtninge og har efter en tid sluttet sig sammen med nogle fra deres eget land og kultur. Men som regel bliver de ved med at fejre jul på samme måde, som de gjorde i deres hjemland – og spiser de samme retter til jul.

Tværkulturelt Center har udgivet en bog med opskrifter på julemad fra hele verden: "Jul i mange lande. Migrantmenigheder deler juleopskrifter og traditioner" (2022).

Man kan købe bogen for ca. 100 kr. En del af disse opskrifter er også tilgængelige på Tværkulturelt Centers hjemmeside.

Prøv f.eks. Pasuts Tolma fra Armenien (Rispile), Himbasa fra Etiopien (Stort festbrød) eller Bouche de Noël fra Libanon (Juleroulade) eller joulutortut fra Finland (julesmåkager).

MIN YNDLINGSJULESALME

Puslinge og Tumlinge fra FDF

Julius, Lexi, Milo, Loi, Jamie og Loui har været til børnegudstjeneste i Vejleå Kirke, og kan sagtens forholde sig til julens salmer og sange.

Julius og Loui synes, at "Jingle Bells" er god, fordi det er en af dem, de kender. Og så kan den jo synges både til jul og resten af året!

Lexi, der har en julekrybbe derhjemme, holder meget af "Et barn er født i Betlehem", fordi man bliver så glad, når man hører den. Det er Milo helt enig i. Jamie synes bedst om "We wish you a merry Christmas" og han smiler stort, da den bliver sunget. Lui er mest til "På loftet sidder nissen", fordi nissen driller – og det er sjovt!

Det er alle sammen sange, som man kan finde på Youtube – prøv det!

Vi fundet Sigurd Barret og Band, der spiller "På loftet sidder nissen".

Konfirmanderne

Konfirmanderne Kylie, Mila, Joshua og Melina elsker at lytte til Justin Biebers udgave af "Mistletoe", fordi den har et godt budskab og handler om kærlighed.

Den kan man selvfølgelig også høre på Youtube.

Julequiz for børn og barnlige sjæle

Brug den som underholdning, der får tiden til at gå i tiden op til juleaften.

- 1.** Hvor længe varer julen traditionelt?
 - a) Til 2. juledag
 - b) Til Nytårsaften
 - c) Til Helligtrekongers aften
- 2.** I hvilket skrift i Ny testamente står juleevangeliet?
 - a) Lukasevangeliet
 - b) Johannesevangeliet
 - c) Romerbrevet
- 3.** I hvilken by blev Jesus født?
 - a) Rom
 - b) Jerusalem
 - c) Betlehem
- 4.** Hvad hedder den papfar, der tog sig af Jesus?
 - a) Samuel
 - b) Josef
 - c) Augustus
- 5.** Hvor mange gange synger vi "Halleluja" i julesalmen "Et barn er født i..."?
 - a) 16 gange
 - b) 20 gange
 - c) 26 gange
- 6.** I hvilken dansk julesalme hører vi, at "oksen kysser barnets fod"?
 - a) Barn Jesus i en krybbe lå
 - b) Et barn er født
 - c) Dejlig er den himmelblå
- 7.** Hvilket sprog er julesalmen "Glade jul" oprindeligt skrevet på?
 - a) Dansk
 - b) Tysk
 - c) Engelsk
- 8.** Hvad hedder den katolske helgen, som er forbillede for julemanden?
 - a) Sankt Andreas
 - b) Sankt Jacob
 - c) Sankt Nikolaus
- 9.** Hvad gav man i gamle dage nissen på loftet at spise?
 - a) Kartoffler
 - b) Grød
 - c) Æbler
- 10.** Hvad er i dag den mest almindelige dessert juleaften?
 - a) Ris a la Manda
 - b) Citronfromage
 - c) Æblekage

De rigtige svar: 1) c, 2) a, 3) c, 4) b, 5) b, 6) a, 7) b, 8) c, 9) b, 10) a

Sognekontor

– for Ishøj og Torslunde sogne
Ishøj Boulevard 1, 2635 Ishøj
Kordegne **Torben Bækgaard-Salling**
Tlf.: 4354 7300 · ishøj.sogn@km.dk

Kontoret er åbent

Mandag-onsdag kl. 10.00-14.00

Torsdag 12.00-17.00

Fredag fra 10.00-14.00

Henvendelse i forbindelse med bl.a. dåb, vielse og bestilling af kirkebil i alle Ishøjs tre kirker.

Navneændring, navngivning, faderskab og attestbestilling foretages på www.borger.dk.

Vejleå Kirke

Ishøj Boulevard 1, 2635 Ishøj
Åben mandag-onsdag kl. 10.00-14.00
Torsdag 12.00-17.00
Fredag fra 10.00-14.00
Lørdag lukket
Søndag åbent fra 10.00-13.00

Ishøj Kirke

Ishøj Bygade 83, 2635 Ishøj
Åben når der er personale til stede
Kontakt kirketjeneren på tlf.: 6155 6642

Sognepræster

Alle præster holder fri mandag

Ane Øland Bækgaard

Tlf.: 2466 1886
anop@km.dk

Asta Gyldenkærne

Tlf.: 2170 7596
agy@km.dk

Sophie Nielsen

Tlf.: 2484 0406
msmn@km.dk

Christian Barrit Petersen

Tlf.: 4399 1628
cbp@km.dk

Michael Rønne Rasmussen

Tlf.: 2960 3288
mrr@km.dk

Du kan altid ringe og få en aftale om en samtale med en af præsterne.

Fotos:

Kirkerne i Ishøj
Fosidefoto · Sophie Nielsen
side 3 · Ulrik Hansen
side 16 · Wikimedia Commons
side 17 & 23 · shutterstock.com
side 30 · pixabay.com

Medarbejdere

Kirketjener **Anja Callisen**

Tlf.: 3032 0525

Kirketjener **Marianne Wendelborg**

Tlf.: 6155 6642

Organist, Vejleå Kirke **Carsten Popp**

cp@ishoejkirker.dk

Organist, Ishøj Kirke **Markus Højgaard Fog**

Tlf.: 2452 4494

Leder af Vejleå Kirkes Pige- og børnekor

Bente Colding-Jørgensen

vejleaakor@gmail.com

Kirke- og Kulturmedarbejder

Randi Anholm

Tlf.: 2912 4485 · kk@ishoejkirker.dk

Kirkegårdsleder **Jesper Mikkelsen**

Ishøj Bygade 77, 2635 Ishøj
Tlf.: 4354 7300 · jm@ishoejkirker.dk

Menighedsrådet

Formand **Jan Ivar Schiøttz**

Tlf.: 6162 9398

formand@ishoejkirker.dk

Kirkeværge, næstformand

Rosa Møller Pedersen

Tlf.: 2025 1669

rosa@ishoejby.dk

Øvrige medlemmer, se ishoejkirker.dk

KIRKERNE I ISHØJ er udgivet af
Ishøj Menighedsråd
Ansvarshavende redaktør: Jan Ivar Schiøttz
Udkommer i 11.200 eksemplarer
Tryk: Stenby Tryk A/S
Design & layout: Anna Falcon

Mangfoldige gange og på mangfoldige måder har Gud i fortiden talt til fædrene gennem profeterne, men nu ved dages ende har han talt til os gennem sin søn, hvem han har gjort til arving til alle ting, ved hvem han også har skabt verden. Han er Guds herligheds afglans og hans væsens udtrykte billede, og han bærer alt med sit mægtige ord.

KIRKERNE I ISHØJ